

Regeringens proposition till Riksdagen med förslag till sjömannsservice­lag

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås att en ny lag om service- och studieverksamhet för sjömän skall stiftas. En ny lag är nödvändig på grund av förändringarna i sjöfartens omvärld.

I propositionen föreslås att det på ett heltäckande sätt föreskrivs om sjömannsservicen och sjömannsservicebyrån som skall tillhandahålla servicen. I propositionen ingår förslag om byråns uppgifter samt om ordnande av finansiering och förvaltning. Det föreslås att de förändringar som skett inom sjöfartens

arbetsmarknadsorganisationers struktur och i deras antal både på arbetsgivarsidan och löntagarsidan beaktas då strukturen för sjömannsservicebyråns förvaltning förnyas.

Det föreslås att sjömannsservicebyrån får rätt att ingå avtal om serviceverksamhet för sjömän och den serviceavgift som hänför sig till verksamheten med arbetsgivaren för sjömän som arbetar på utländska fartyg.

Lagen avses träda i kraft vid ingången av 2006.

ALLMÄN MOTIVERING

1. Nuläge

Då lagen om service- och studieverksamhet för sjömän (452/1972) stiftades fästes uppmärksamhet vid sjömansyrkets grundkaraktär och vid att den förblivit oförändrad. Enligt regeringens proposition (RP 68/1972 rd) är sjömannen fortfarande långa tider borta från det samhälle, i vilket de övriga medborgarna verkar och vars förmåner de utan avbrott kan åtnjuta. Sjömannens möjligheter till fritidsintressen, personlig utveckling och sociala kontakter är obetydliga, hur goda förhållandena ombord än må vara.

I förarbetena till gällande lag togs även fram särskilt utvecklingen i de övriga nordiska länderna, till följd av vilken lagstadgade organ inrättats med uppgift att handha tillgodoseendet av sjömannens kulturella och fritidsbehov så, att det så vitt möjligt uppnår en ställning, jämbördig med övriga medborgares. Särskilt fäste man uppmärksamhet vid Internationella arbetsorganisationens (ILO) verksamhet för utvecklande av sjömannsservicen för sjöfarare till sjöss och i hamnarna.

Internationella arbetsorganisationen har år

1936 godkänt rekommendation nr 48 om sjömans välfärd i hamnarna och år 1970 rekommendation nr 138 som gäller sjömans välfärd till sjöss och i hamn. I Finland stiftades 1972 en lag och utfärdades en förordning om service- och studieverksamhet för sjömän (846/1972). Syftet med dem har varit att förbättra serviceverksamheten för sjömän i 1970 års ILO-rekommendations anda. I ovan nämnda bestämmelser definieras inte verksamhetens innehåll, med undantag av den allmänna beskrivningen av uppgifterna i 1 § i lagen. Bestämmelsernas huvudsakliga innehåll gäller reglering av sjömannsservicebyråns organisation och finansiering av den. Bestämmelserna definierar dock tillsammans med de reglementen som utfärdats med stöd av dem sjömannsserviceverksamheten som en verksamhet som väl uppfyller ILO:s rekommendationer.

Sjömannsserviceverksamheten gäller inte direkt sjömannens hälso- och sjukvård. Sjömannsservicen gäller inte heller frågor som hör till arbetsrätten, såsom arbetsavtal, arbetarskydd, socialskydd eller arbetsförmedling.

År 1987 har ILO antagit konvention nr 163

och rekommendation nr 173 som gäller sjömäns välfärd till sjöss och i hamn. Enligt konventionen åtar sig varje medlemsstat att säkerställa att i lämpliga hamnar och på fartygen för alla sjömän tillhandahålla kultur-, rekreations- och informationsservice samt annan service som hänför sig till välfärden. I rekommendationen om sjömäns välfärd ingår detaljerade anvisningar om hur sjömannens liv skall underlättas i hamnarna och på fartygen. Vid ratificering av konventionen och rekommendationen fanns det ingen anledning för Finland att ändra lagen om service- och studieverksamhet för sjömän.

Sjömansservicebyråns uppgift är att verka som samarbetsorgan vid organiseringen av den lagstadgade och den frivilliga sjömansserviceverksamheten, att stöda sjömännen vid vuxenutbildning och hobbyverksamhet samt att erbjuda studie-, informations- och fritidsverksamhet för dem. Sjömansservicebyrån betjänar också utländska sjömän som anländer till Finland.

Inom Finlands handelsflotta i utrikesfart har det under de senaste åren funnits ca 10 000 arbetsplatser. Antalet arbetsplatser på fartygen har varit stabilt trots att fartyg har utflaggats. Sjömansservicebyrån uppskattar att utvecklingen kommer att vara den samma under de närmaste åren. Likaså beräknas antalet finska sjömän vara oförändrat. Å andra sidan ökar antalet utländska sjömän i Finland. Sjötransporterna mellan Finland och utlandet har ökat. Inom fraktfarten har det finska tonnageets andel däremot minskat.

Sjömansservicebyråns verksamhet styrs av representantskapet och styrelsen och övervakas av arbetsministeriet. För den praktiska verksamheten och ekonomin svarar styrelsen, där arbetsministeriet, arbetsmarknadsorganisationerna inom sjöfarten och Finlands Sjömanskyrka rf är företrädare.

I finansieringen av verksamheten deltar sjömännen, arbetsgivarna och staten. Medel till verksamheten inflyter dessutom från lästavgifterna och största delen av dem betalas av utländska fartyg som anlöper finska hamnar.

I 3 § i lagen om service- och studieverksamhet för sjömän anges på vilka finska fartyg anställda skall betala en serviceavgift till sjömansservicebyrån. Sådana fartyg är han-

delsfartyg i utrikestrafik, räddningsfartyg som i förvärvssyfte används till havs, fiskerifartyg som är verksamma utanför Östersjön, sjöfartsverkets isbrytare, farledsfartyg och fartyg som utför sjömätning samt havsforskningsinstitutets forskningsfartyg.

Enligt 3 § i lagen uppbär arbetsgivaren från den lön, som anställda som berörs av lagen får, en serviceavgift som är en tusendedel av den inkomst som personen i fråga får på fartyget. Arbetsgivaren är skyldig att betala samma belopp i serviceavgift och staten betalar ett lika stort belopp som arbetstagarna och arbetsgivarna tillsammans.

Enligt lagen om lästavgift (189/1936) skall för både finskt fartyg som används till handelssjöfart i utlandstrafik samt för utländskt fartyg med vilket idkas handelssjöfart på Finland i lästavgift betalas 10 cent per fartygets nettodräktighet per år. De inflytna medlen används enligt lagen till finansiering av välfärdsverksamhet till förmån för sjömän verksamma i sitt yrke. Medlen fördelas av sjöfartsverket. En avsevärd del av lästavgiftsin-täkterna ges årligen i understöd till sjömansserviceverksamheten. Dessutom stöder bl.a. vissa kuststäder frivilligt sjömansserviceverksamheten.

Sjömansserviceverksamheten sträcker sig både till hamnar, till verksamhet i andra länder och till fartyg. Sjömansservicebyråns styrelse beslutar om hur och var verksamheten utövas. Sjömansservicebyrån har för närvarande egna verksamhetsställen i tre hamnstäder, dvs. i Helsingfors, Åbo och Kotka. Dessutom anlitar sjömansservicebyrån kontaktpersoner med uppdraget som bisyssla i övriga hamnstäder i Finland och bedriver samarbete med Finlands Sjömanskyrka rf för tryggande av trivselen och tidningstjänsten.

I praktiken är den centrala formen för sjömansservicebyråns serviceverksamhet byråns egna ombudsmäns fartygsbesök. Ombudsmännen för tidningar till fartygen och byter ut böcker i fartygsbiblioteket. Ombudsmännen gör närmare 8 000 fartygsbesök per år. Sjömansservicebyrån har försett alla finska fartyg med bibliotek, som omfattar 35-250 finsk- eller svenskspråkiga böcker. Efterfrågan på böcker på andra språk har ökat beroende på besättningens modersmål. Ombudsmännen för även filmer till fartygen och ver-

kar aktivt för främjande av sjömännens motionsintresse.

Sjömansservicebyrån sköter sjömännens informationstjänst inte bara genom en egen tidning och tidningsförmedling utan också genom e-post direkt till fartygen. Via e-posten skickas varje vecka nyheter om sjöfarten som sammanställts av inhemska och utländska källor till ca 80 fartyg.

En viktig uppgift för sjömansservicebyrån är studieverksamhet för sjömän. För sjömännen ordnas olika hobby-, ADB-, språk- och motionskurser. Sjömansservicebyrån ordnar ca 100 kurser för sjömän per år. Dessutom ordnas hobby- och rekreationsverksamhet samt klubb- och kulturverksamhet för sjömän. För sjömännen ordnas möjligheter att delta i olika evenemang genom att erbjuda dem transport från fartygen till stadscentrumen och till olika tillställningar.

2. Föreslagna ändringar

Sjöfartens omvärld och verksamhetsbetingelser har förändrats avsevärt sedan lagen om service- och studieverksamhet för sjömän stiftades. Dessa ändringar har även inverkat på sjömännens fritid och anpassande av den till en viss rytm. Eftersom sjömansserviceverksamheten särskilt inriktas på stödjande av sjömännens fritidsverksamhet bör den utveckling som skett i branschen beaktas vid inriktande av sjömansservicebyråns tjänster till sjömännen. Den tid som fartygen är i hamn har hela tiden förkortats. Därför ställs allt större krav på sjömansserviceverksamheten.

I propositionen föreslås att det på ett heltäckande sätt föreskrivs om sjömansservicen och den sjömansservicebyrå som skall tillhandahålla servicen. I propositionen ingår förslag om byråns uppgifter samt om ordnande av finansiering och förvaltning. Enligt gällande lagstiftning har om dessa frågor föreskrivits och bestämts i lagen om service- och studieverksamhet för sjömän och i förordningen om samma sak samt i de reglementen om sjömansservicebyrån som utfärdas med stöd av förordningen. För förenhetligande av regleringen har föreskrifterna om sjömansservice samlats i den föreslagna lagen. I propositionen föreslås att sjömansser-

vicebyråns uppgifter definieras i lagen med beaktande av ILO:s konvention om saken.

Finansieringen av sjömansservicebyrån baserar sig till största delen på lagen om service- och studieverksamhet för sjömän. Verksamhetens finansiering är således beroende av antalet finska sjömän. En sjöman betalar en tusendedel av sin inkomst och hans arbetsgivare samma belopp. Statsandel är summan av de ovan nämnda beloppen. Avgiften utgör således fyra tusendedelar av den totala löresumman för sjöfarten. Det föreslås att avgiften bibehålls oförändrad. Det föreslås dock att sjömansservicebyrån får rätt att ingå avtal både med finska arbetsgivare då det gäller anställda på utländska fartyg och med utländska arbetsgivare för anställda på fartyg som trafikerar i Finland om serviceverksamhet för sjömän och den serviceavgift som hänför sig till verksamheten. Serviceavgiftens storlek bestäms i dessa fall på basis av de tjänster om vilka avtal ingås. På detta sätt försöker man trygga finansieringen av sjömansservicebyrån även om antalet finska fartyg minskar och antalet utländska sjömän som behöver sjömansservice ökar.

I sjömansservicebyråns styrelse och det representantskap som övervakar dess verksamhet är både arbetsgivarna och alla arbetstagargrupper inom sjöfarten företrädade. Enligt 12 § i gällande lag om service- och studieverksamhet för sjömän har sjömansservicebyråns representantskap 15 medlemmar och ersättare för medlemmarna. Av medlemmarna företräder en arbetsministeriet, en finansministeriet och en kommunikationsministeriet. Av övriga medlemmar företräder sex skeppsredarna och sex sjömännen. Enligt lagen skall tre av de sjöfarande företrädade manskapet samt en däcksbefälet, en maskinbefälet och en radiotelegrafisterna.

Den tekniska utvecklingen inom sjöfarten har lett till att det inte längre finns några radiotelegrafister på fartygen. Fartygens kommunikationsmedel har blivit betydligt enklare och effektivare. Fartygens däcksbefäl sköter nuförtiden med hjälp av den data- och kommunikationsteknologi som finns på fartygen de uppgifter som tidigare hörde till fartygens radiotelegrafister. Enligt 14 § i gällande lag är radiotelegrafisterna företrädade även i sjömansservicebyråns styrelse trots att det inte

längre finns någon sådan yrkesgrupp på fartygen.

Likaså har det skett förändringar på arbetsgivarsidan då det gäller sjöfartens arbetsmarknadsorganisationers struktur och antal. Både de förändringar som skett på löntagarsidan och de förändringar som skett på arbetsgivarsidan har beaktats i propositionen vid förnyande av strukturen för sjömansservicebyråns förvaltning.

3. Propositionens konsekvenser

Syftet med propositionen är att förenkla lagstiftningen gällande sjömansserviceverksamheten så, att alla de centrala normer som styr verksamheten har samlats i lagen. Den föreslagna lagen tryggar finansieringen av sjömansserviceverksamheten i en föränderlig omvärld för sjöfarten även i en situation där antalet finska fartyg minskar. Ifall antalet finska sjömän minskar på finska fartyg är det sannolikt att behovet av sjömansservice inte minskar eftersom utländska sjömäns behov av service ökar i motsvarande grad. Härvid skulle det föreslagna systemet, enligt vilket

sjömansservicebyråns styrelse kan ingå serviceavtal även med utländska fartyg som trafikerar på Finland, sannolikt innebära att sjömansservicebyråns serviceverksamhet och finansieringen av den hålls på nuvarande nivå. Det betyder även att statens betalningsandel kommer att vara lika stor.

Den föreslagna lagen bevarar även den nuvarande avgiftsstrukturen och avgiftens belopp både då det gäller sjömän och arbetsgivare.

Propositionen skulle även modernisera sjömansservicebyråns förvaltning så att företrädarna där skulle vara endast sådana arbetsmarknadsorganisationer som representerar instanser som aktivt deltar eller verkar inom handelssjöfarten.

4. Beredningen av propositionen

Propositionen har beretts i delegationen för sjömansärenden som är verksam i anslutning till arbetsministeriet och där alla arbetsmarknadsorganisationer inom sjöfarten är företrädarna. Organisationerna understöder enhälligt ett godkännande av propositionen.

DETALJMOTIVERING

1. Lagförslag

1 §. Lagens syfte. Enligt 1 § i gällande lag är syftet med service- och studieverksamhet för sjömän att främja sjömännens studier, ungdoms- och vuxenutbildning, idrotts-, rekreations- och fritidsverksamhet samt kommunikationstjänst. Ordalydelsen i den föreslagna lagens 1 § är kortare än i gällande lag men lagens syfte vore fortfarande det samma. Syftet med lagen är att främja fritidsverksamheten och kommunikationstjänst för sjömän. Servicen är inriktad på sjömännens fritid och stödande av den. Versamheten riktar sig alltså inte på arbetstiden. Avsikten är att i den föreslagna lagen separat definiera innehållet i service- och studieverksamheten för sjömän.

2 §. Sjömansservicebyrån. Det föreslås att i paragrafen föreskrivs om den organisation som behövs för genomförande av lagens syfte och om sjömansservicebyrån och dess uppgifter. I gällande lag ingår enbart bestämmelser om organisationen. Bestämmelser om sjömansservicebyråns uppgifter ingår huvudsakligen i förordningen.

Enligt paragrafens 1 mom. sjömansservicebyrån finns i anslutning till arbetsministeriet. Byrån är samarbetsorgan vid organisationen och förenhetligandet på ett ändamålsenligt sätt av den lagstadgade och den frivilliga sjömansserviceverksamheten i hemlandet och utomlands såväl till sjöss som i hamnarna. Sjömansservicebyråns ställning i anslutning till arbetsministeriet förblir oförändrad. Den skall fortfarande utgöra ett administrativt hjälporgan som inte tillhör det egentliga förvaltningsmaskineriet. Med lagstadgad sjömansserviceverksamhet avses närmast sådan verksamhet som nämns i gällande lag om service- och studieverksamhet för sjömän. Frivillig serviceverksamhet för sjömän bedrivs bl.a. av Finlands Sjömanskyrka rf och arbetsmarknadsorganisationerna inom sjöfarten.

I den gällande lagens 1 § har sjömansservicebyråns uppgifter konstaterats i stora drag. Bestämmelser om sjömansservicebyråns

uppgifter ingår i egentlig mening förordningen om service- och studieverksamhet för sjömän. Nu föreslås att om sjömansservicebyråns uppgifter föreskrivs i den föreslagna lagens 2 § 2 mom. Förslaget motsvarar bestämmelsen i 1 § i gällande förordning.

Enligt förslaget är sjömansservicebyråns uppgift enligt den föreslagna 2 § 2 mom. 1 punkten att främja och handleda vid studie-, ungdoms- och vuxenutbildningsverksamhet bland sjömän. Denna verksamhet har i praktiken intagit en viktig ställning i sjömansservicebyråns arbete. Även om verksamheten inriktas på fritiden har många kurser som sjömansservicebyrån ordnat för sjömän, såsom språkkurser och kurser för användning av ADB-utrustning, haft betydelse för utförandet av arbetsuppgifter och på så sätt även för arbetsgivarna.

Likaså motsvarar övriga punkter i paragrafens 2 mom. de uppgifter som i förordningens 1 § föreskrivs för sjömansservicebyrån. Sjömännens personliga praktiska behov och sjöfartens utveckling har lett till att sjömansservicebyrån inte längre har behövt ordna behövlig inkvarterings- och rekreationsställen för sjömän och deras anhöriga i hamnarna. Det har inte funnits någon efterfråga på sådana utrymmen. Sjömännen har nästan utan undantag tillgång till egna bostäder på fritiden. Enligt förordningen hör sådan verksamhet till sjömansservicebyråns uppgifter, men nu föreslås att de inte längre skall höra till sjömansservicebyrån. Däremot skall till sjömansservicebyråns uppgifter fortfarande höra ändamålsenliga sjömansservicecentraler, fri transport av sjömansservicemateriel mellan olika länder och fartyg, fartygsbiblioteksverksamhet, främjande av informations- och kommunikationsverksamhet bland sjömän samt utvecklande av allmän sjömansserviceverksamhet.

Enligt paragrafens 3 mom. är sjömansservicebyråns hemort Helsingfors stad. Förslaget motsvarar bestämmelsen i 2 § i gällande lag.

Sjömansservicebyråns verksamhet skall koncentrera sig till stödande och främjande

av studie- och fritidsverksamhet för sjömän. För koncentrerande av sjömansservicebyråns medel till just den här uppgiften föreslås att till paragrafens 4 mom. tas in en bestämmelse, som stämmer överens med 20 § 2 mom. i gällande förordning, enligt vilken sjömansservicebyrån inte utan arbetsministeriets samtycke får inneha aktiemajoriteten i aktiebolag eller motsvarande bestämmanderätt i andra företag om den inte är fråga om bostadsaktiebolag eller fastighetsbolag.

3 §. Serviceavgift. Enligt 3 § i lagen om service- och studieverksamhet för sjömän är en person som tjänstgör på finskt handelsfartyg i utrikestrafik, på finskt räddningsfartyg som i förvärvssyfte används till havs, på utanför Östersjön verksamt finskt fiskefartyg, på sjöfartsverkets isbrytare, på farledsfartyg och på fartyg som utför sjömätning, samt på havsforskningsinstitutets forskningsfartyg samt skeppsredare, som är hans arbetsgivare, bägge skyldiga att till sjömansservicebyrån betala en serviceavgift av samma storlek. Serviceavgiften utgör en tusendedel av den sjöarbetsinkomst som personen får på fartyget. Det föreslås att serviceavgiften och grunderna för den hålls oförändrade i 1 mom. dock så, att det inte längre finns några särskilda krav som gäller ägandet av fartyget. Ägoförhållandet då det gäller forskningsfartyg, isbrytare, farledsfartyg eller fartyg för sjömätning har inte längre någon betydelse med tanke på serviceavgiften. Så kan t.ex. ett forskningsfartyg ägas av antingen havsforskningsinstitutet eller miljöcentralen.

Enligt 4 § 2 mom. i gällande lag har sjömansservicebyrån kunnat ingå avtal om serviceavgiften med en finsk skeppsredare då avtalet gäller ett fartyg som ägs av ett utländskt dotterbolag eller ett utländskt fartyg som skeppsredaren hyrt. Villkor för avtalet har varit att också finska sjömän tjänstgör på fartyget.

Sjöfartens omvärld och verksamhetsbetingelser har förändrats avsevärt. Av Finlands utrikesfart sköts en allt större del med utländskt tonnage. Med tanke på sjömandsservicebyråns verksamhet och behovet av service är det faktum viktigt att finska sjömän i allt större utsträckning tjänstgör på utländska fartyg som trafikerar i Finland men fartyget behöver inte ägas av ett dotterbolag till ett

finskt rederi eller vara ett utländskt fartyg som ett finskt rederi har hyrt. Sjömansservicebyrån betjänar också dessa sjömän, fastän byrån enligt gällande lag inte kan få någon egentlig serviceavgift för finansiering av sin verksamhet från fartygen i fråga. På grund härav föreslås i paragrafens 2 mom. att sjömansservicebyråns styrelse kan ingå avtal om serviceverksamheten för sjömän och den serviceavgift som hänför sig till verksamheten med den som är arbetsgivare på ett utländskt fartyg, om arbetsgivaren är finsk eller fartyget trafikerar på Finland och om finska sjömän arbetar på fartyget.

Eftersom det i det fallet skulle vara fråga om ett utländskt fartyg bör serviceavgiften basera sig på avtal. Serviceavgiftens storlek bestäms härvid på basis av de tjänster om vilka avtal ingås. Sjömansservicebyrån betjänar också utländska sjömän, men den service som ges dem är mera begränsad än den service som ges på den inhemska språken. Strävan är att täcka servicen till utländska sjömän med den andel som sjömansservicebyrån får från lästavgiftsinkomsterna.

4 §. Statsandel. Enligt 4 § 1 mom. i lagen om service- och studieverksamhet för sjömän betalar staten till sjömansservicebyrån ett lika stort belopp som sammanlagt inflyter av i 3 § lagen angivna sjömäns och skeppsredares serviceavgifter. Statsandel har således varit två tusendedelar av den inkomst som sjömännen får på ett fartyg. Det föreslås att statsandel hålls lika stor, dvs. två tusendedelar av den inkomst som sjömännen får på fartyget eller av den sjömansserviceavgift om vilken avtal ingåtts enligt 3 § 2 mom. i den föreslagna lagen.

5 §. Redovisning av serviceavgiften. Enligt paragrafens 1 mom. är arbetsgivaren skyldig att på den lön som betalas till sjömännen innehålla den serviceavgift som de skall betala till sjömansservicebyrån. Förslaget motsvarar 5 § i gällande lag.

Enligt paragrafens 2 mom. är arbetsgivaren skyldig att till sjömansservicebyrån betala de serviceavgifter som han för en kalendermånad innehållit på sjömannens löner och motsvarande egen serviceavgift senast den tionde dagen i den andra månaden närmast efter denna kalendermånad. Av redovisningen skall framgå de belopp som innehållits på re-

spektive fartyg och arbetsgivarens motsvarande serviceavgift. Förslaget till bestämmelsen motsvarar bestämmelsen i 2 § i förordningen om service- och studieverksamhet för sjömän.

Enligt det föreslagna 5 § 3 mom. betalar utländska arbetsgivare med avvikelser från 1 och 2 mom. serviceavgiften till sjömansservicebyrån enligt det avtal som ingåtts med sjömansservicebyråns styrelse.

6 §. Fel eller försummelse vid redovisning. I paragrafens 1 mom. föreslås att om fel förekommer i den redovisning som avses i 5 § 2 mom. eller har redovisningen helt försumrats och felet inte rättats eller redovisningen inte sänts till sjömansservicebyrån inom den tid som styrelsen utsatt, som inte får vara kortare än en månad, är arbetsgivaren skyldig att i sådan serviceavgift som avses i nämnda moment till sjömansservicebyrån betala ett belopp som styrelsen ansett skäligt.

Enligt paragrafens 2 mom. blir den serviceavgift som sjömansservicebyråns styrelse med stöd av 1 mom. påfört bestående om inte arbetsgivaren inom sex månader efter delfäendet av sjömansservicebyråns beslut anhängiggjort ärendet vid Helsingfors tingsrätt.

Förslaget motsvarar 7 § i gällande lag.

7 §. Arbetsgivarens underlåtenhet att betala serviceavgift. Paragrafen motsvarar den nuvarande situationen. Om arbetsgivarens underlåtenhet att innehålla serviceavgifter har föreskrivits i 8 § i lagen om service- och studieverksamhet för sjömän. I 2 § i förordningen om service- och studieverksamhet för sjömän har föreskrivits om tidpunkten för redovisning av de serviceavgifter som arbetsgivaren innehåller. I förslagets 7 § 1 mom. föreskrivs att ifall arbetsgivaren inte inom den utsatta tid som anges i 5 § 2 mom. betalat sjömansservicebyrån de serviceavgifter som byrån skall få, är avgifterna utskönlingsbara utan dom eller utslag även i det fall att frågan om grunden för avgiften eller avgiftens belopp med stöd av 6 § 2 mom. förts till domstol för avgörande.

Enligt paragrafens 2 mom. skall arbetsgivaren på det belopp som han underlåtit att betala inom utsatt tid betala en dröjsmålsränta enligt räntelagen (633/1982). Enligt 8 § 2 mom. i gällande lag är förseningsräntan 10 procent. Det är dock ändamålsenligt att i denna fråga

iaktta den förseningsränta som bestäms enligt räntelagen.

8 §. Arbetsstagarens underlåtenhet att betala serviceavgift. I 9 § gällande lag föreskrivs att om den innehållning av serviceavgift som avses i 5 § 1 mom. delvis eller helt försumrats, har arbetsgivaren rätt att av lön som utbetalas senare innehålla det belopp som fattas.

9 §. Betalning av statsandel. Enligt propositionen är storleken av statsandel beordrade av storleken av sjömannens och arbetsgivarnas sammanlagda betalningsandel. På grund härav kan staten betala sin andel först när den fått en utredning över sjömannens och arbetsgivarnas betalningsandel. Paragrafens 1 mom. motsvarar 10 § i gällande lag. Enligt den staten betalar det belopp som avses i 4 § till sjömansservicebyrån kvartalsvis, inom en månad efter det att utredningen om de influtna serviceavgifterna inkommit.

I 3 § i förordningen om service- och studieverksamhet för sjömän har föreskrivits om arbetsministeriets skyldighet att betala statsandel. Paragrafens 2 mom. motsvarar 3 § i nämnda förordning. Enligt den skall sjömansservicebyrån för att få statsandel till arbetsministeriet tillställa en utredning, varav framgår beloppet av de serviceavgifter som arbetsgivaren innehållit under föregående kvartal och arbetsgivarnas motsvarande avgift. Ministeriet betalar, efter att ha mottagit utredningen, till sjömansservicebyrån statsandel för den tid som utredningen gäller.

10 §. Sjömansservicebyråns förvaltning. Enligt paragrafens 1 mom. skall sjömansservicebyrån fortfarande ha ett representantskap och en styrelse i enlighet med 11 § i gällande lag. Samtidigt föreskrivs att samma person inte får vara medlem i båda organen.

I lagen om service- och studieverksamhet för sjömän behandlas skyldigheterna för sjömansservicebyråns chef, men i lagen ingår inte några uttryckliga bestämmelser om vem som leder byråns verksamhet. Det föreslås att i paragrafens 2 mom. tas in en bestämmelse enligt vilken sjömansservicebyrån leds av en verkställande direktör som styrelsen utser.

11 §. Sjömansservicebyråns representantskap. Enligt paragrafens 1 mom. utser arbetsministeriet sjömansservicebyråns representantskap för fyra kalenderår åt gången.

Enligt 12 § 1 mom. i gällande lag förordnar arbetsministeriet representantskapet för tre år i sänder. Det är ändamålsenligt att förlänga representantskapets mandatperiod till fyra år både med tanke på utnämnde myndighet och på de organisationer och instanser inom sjöfarten som är med i verksamheten.

I propositionen föreslås att antalet medlemmar i representantskapet minskas. Enligt 12 § 2 mom. i gällande lag har representantskapet 15 medlemmar, av vilka sex har företrätt arbetsgivarorganisationerna och sex löntagarorganisationerna. Enligt paragrafens 2 mom. skall representantskapet bestå av 11 medlemmar. Medlemmarna skall såsom för närvarande ha personliga ersättare. Av medlemmarna och ersättarna skall en företräda arbetsministeriet, en finansministeriet och en kommunikationsministeriet. Av de övriga medlemmarna och ersättarna skall fyra företräda arbetsgivarna och fyra löntagarna. Av löntagarna skall två företräda manskapet, en däcksbefälet och en maskinbefälet.

Antalet medlemmar som företräder arbetsgivarna och löntagarna kan minskas då det har skett stora förändringar inom sjöfartens yrkesgrupper. Utvecklingen inom data- och kommunikationstekniken har fört med sig att det inte längre finns radiotelegrafister på fartygen. Således använder de inte längre sjömansservicebyråns tjänster och har inte heller något behov av att vara företrädde i sjömansservicebyråns förvaltning. Man har även i övrigt försökt minska representantskapets sammansättning så mycket som det bara har varit möjligt med tanke på representantskapets övervakningsuppgifter. Det viktigaste är att sjömansservicebyrån har en effektiv och väl fungerande administration.

Enligt paragrafens 3 mom. förordnar arbetsministeriet, efter att ha inhämtat vederbörande branschs förslag, de medlemmar som företräder arbetsgivarna och löntagarna. Förfarandet motsvarar förfarandet enligt gällande lag utom att organisationernas förslag inte längre behöver innehålla två gånger så många medlemskandidater som skall förordnas.

12 §. Ordföranden för representantskapet och komplettering av representantskapet. I överensstämmelse med 13 § i gällande lag föreskrivs i 1 mom. att arbetsministeriet skall

utse en av de medlemmar i representantskapet som företräder staten till ordförande för representantskapet och en till vice ordförande.

I paragrafens 2 mom. bestäms att om en medlem eller ersättare avgår, eller av någon särskild orsak befrias eller en ersättare utses till medlem under pågående mandatperiod skall i stället en ny medlem eller ersättare utses för den återstående mandatperioden.

13 §. Representantskapsmötet. I gällande lag finns inga bestämmelser om representantskapsmötet eller representantskapets uppgifter. Om dessa saker föreskrivs i den förordning som utfärdats med stöd av det allmänna bemyndigandet i 20 § i lagen. I propositionen föreslås att i lagen skall föreskrivas om representantskapsmötet och de ärenden som behandlas vid representantskapsmötet.

Enligt den föreslagna paragrafens 1 mom. sammanträder representantskapet årligen, senast inom april månad, till representantskapsmöte.

Enligt paragrafens 2 mom. skall vid representantskapsmötet

- 1) behandlas styrelsens verksamhetsberättelse och bokslutet samt revisorernas utlåtande,
- 2) behandlas frågan om fastställande av bokslutet för föregående år,
- 3) beslutas om de åtgärder som föregående års förvaltning och räkenskaper föranleder,
- 4) behandlas styrelsens verksamhets- och ekonomiplan,
- 5) bestämmas styrelsemedlemmarnas och revisorernas arvoden,
- 6) väljas minst två revisorer och ersättare för dem, samt
- 7) behandlas övriga i möteskallelsen nämnda ärenden.

Det föreslås att i paragrafens 3 mom., i enlighet med 4 § 3 mom. i förordningen om service- och studieverksamhet för sjömän, föreskrivs att frågan om fastställande av bokslutet samt fattande av beslut om åtgärder som föranleds av föregående års förvaltning och räkenskaper skall skjutas upp till fortsatt möte som utan särskild kallelse hålls senast inom två veckor, om därom läggs fram förslag för vilket vid omröstning avges minst två tredjedelar av de närvarande medlemmarnas röster. Samtidigt skall även beslutas

om tiden och platsen för det fortsatta mötet.

Det föreslås att i paragrafens 4 mom., i enlighet med 6 § 3 mom. i gällande förordning, tas in en bestämmelse om att styrelsemedlemmarna och deras ersättare samt en företrädare för Finlands Sjomanskyrka rf har rätt att vara närvarande och yttra sig vid representantskapsmötet.

14 §. Extra representantskapsmöte. I 5 § i förordningen om service- och studieverksamhet för sjömän föreskrivs om hållande av extra representantskapsmöte. Det föreslås att denna bestämmelse tas in i 14 §. Enligt den skall extra representantskapsmöte hållas när arbetsministeriet så besluter, när styrelsen anser det vara nödvändigt eller när minst sex medlemmar av representantskapet skriftligen kräver det för behandling av ett uppgivet ärende. Om revisorerna på grundval av verkställd revision anser att det är nödvändigt att hålla ett extra möte skall extra möte sammankallas på yrkande av dem.

Extra representantskapsmöte skall hållas inom en månad efter det att beslutet om eller yrkandet på att ett möte skall hållas har anlänt till representantskapets ordförande eller till styrelsen.

15 §. Sammankallande av representantskapet. I 6 § 1 och 2 mom. i förordningen om service- och studieverksamhet för sjömän föreskrivs om sammankallande av representantskapet. Det föreslås att denna bestämmelse tas in i 15 §. Enligt paragrafens 1 mom. sammankallas representantskapet av ordföranden eller styrelsen.

Enligt 2 mom. skall kallelse till mötet sändas till varje medlem och ersättare i representantskapet genom ett rekommenderat brev under den adress som medlemmen eller ersättaren uppgett och postas i fråga om ordinarie möte minst två veckor och i fråga om extra möte minst en vecka före mötet.

16 §. Beslut som fattas vid representantskapsmötet. I 7 § i förordningen om service- och studieverksamhet för sjömän föreskrivs om beslut som fattas vid representantskapsmötet och om medlemmars jäv. Det föreslås att dessa bestämmelser tas in i 16 §. Enligt 1 mom. skall vid representantskapsmötet fattas beslut med enkel majoritet. Faller rösterna lika gäller som beslut den mening som ordföranden har omfattat. Omröstningen skall

genomföras med slutna sedlar, om en tredjedel av de närvarande så kräver. Faller rösterna lika vid omröstning med slutna sedlar eller vid val avgör lotten.

Enligt paragrafens 2 mom. får medlemmarna i representantskapet inte rösta i ärenden som angår dem personligen.

I gällande lag och förordning ingår inte några bestämmelser om representantskapsmötets beslutanderätt. Därför föreslås som 3 mom. en bestämmelse enligt vilken representantskapsmötet är beslutfört då ordföranden och minst fem andra medlemmar är närvarande.

17 §. Behandling av ärenden vid representantskapsmötet. I 8 § i förordningen om service- och studieverksamhet för sjömän föreskrivs om anhängiggörande av ärenden som skall behandlas vid representantskapsmötet. Det föreslås att dessa bestämmelser tas in i 17 §. Enligt 1 mom. får vid representantskapsmötet inte fattas beslut om andra ärenden än de som mötet enligt 13 § skall behandla eller som särskilt har nämnts i möteskallelsen. Utan hinder av detta kan dock beslut fattas om att ett nytt möte skall hållas för behandling av ett uppgivet ärende.

I 2 mom. föreskrivs att om en medlem av representantskapet önskar få ett ärende behandlat av mötet, skall han eller hon anmäla därom till representantskapets ordförande eller till styrelsen minst två veckor före den tidpunkt då kallelse till mötet senast skall sändas. Ett ärende som anmälts på detta sätt skall nämnas i möteskallelsen. Har möteskallelsen då redan sänts ut, skall saken särskilt meddelas representantskapsmedlemmarna på det sätt som bestäms i 15 § 2 mom.

18 §. Representantskapsmötets protokoll. I 9 § i förordningen om service- och studieverksamhet för sjömän föreskrivs om representantskapsmötets protokoll. Det föreslås att dessa bestämmelser tas in i 18 §. Enligt paragrafen skall vid representantskapsmötet föras protokoll, vars upprättande ankommer på en sekreterare som väljs av ordföranden. I protokollet skall antecknas närvarande representantskapsmedlemmar, framlagda förslag och fattade beslut samt verkställda omröstningar. Protokollet skall bekräftas av sekreteraren samt justeras och undertecknas av ordföranden och av minst två för ändamålet vid mötet

valda och närvarande medlemmar.

19 §. *Representantskapsmedlemmarnas arvoden.* I 10 § i förordningen om service- och studieverksamhet för sjömän föreskrivs om representantskapsmedlemmarnas arvoden. Det föreslås att dessa bestämmelser tas in i 19 §. Enligt paragrafen fastställer arbetsministeriet representantskapsmedlemmarnas arvoden, som betalas av sjömansservicebyråns medel.

20 §. *Sjömansservicebyråns styrelse.* Enligt 14 § i gällande lag förordnar arbetsministeriet sjömansservicebyråns styrelse för tre år i sänder. Enligt förslaget till 20 § 1 mom. är styrelsens mandatperiod fyra år. Den föreslagna ändringen hänför sig till de förändringar som skett i antalet organisationer. Med en mandatperiod på fyra år har organisationerna en jämlik möjlighet att delta i sjömansservicebyråns styrelses arbete.

Enligt paragrafens 2 mom. skall sjömansservicebyråns styrelse såsom nu har fem medlemmar. Medlemmarna har personliga ersättare. Av medlemmarna och ersättarna företräder en staten, två skall företräda arbetsgivarna och två löntagarna, den ena manskapet och den andra befälet. Den medlem som företräder befälet och hans eller hennes ersättare utses för ett kalenderår i sänder så, att däcksbefälet och maskinbefälet turvis är företrätt i styrelsen.

Antalet arbetsmarknadsorganisationer i branschen har ändrats sedan gällande lag stiftades. På fartygen finns inte längre radiotelegrafister, vilket innebär att den löntagarorganisation som företräder dem inte längre är en arbetsmarknadsorganisation inom sjöfarten, som borde vara företräd i sjömansservicebyråns förvaltning. De organisationer som företräder befälet, maskinbefälet och manskapet är oförändrade och de har också i arbetslivet verksamma medlemmar på handelsfartygen.

Det är inte bara intom löntagarsidans organisationer som det har skett förändringar utan också inom arbetsgivarsidans organisationer. Tidigare har branschens arbetsgivarorganisationer varit Finlands Rederiförening rf och Ålands Redarförening rf samt Kust- och In-sjöfartens arbetsgivareförbund rf. Nuförtiden företräds branschens arbetsgivare också av Fraktfartygsföreningen rf och Liikenne-

Erityisalojen Työntajajat ry (Arbetsgivarna inom trafik- och specialområden). Enligt paragrafens 2 mom. företräder vederbörande arbetsgivarföreningar turvis som ordinarie medlem och ersättare arbetsgivaren i sjömansservicebyråns styrelse för ett kalenderår i sänder. Arbetsministeriet skall vid förordnande av styrelsen utreda vilka arbetsgivarorganisationer i branschen som skall tas med i styrelsearbetet. Inte ens under gällande lags giltighetstid var alla branschens arbetsgivarorganisationer företräd i sjömansservicebyråns styrelse.

Syftet med paragrafens 2 mom. är att för arbetsgivarsidan och löntagarsidan skapa ett cirkulationssystem enligt vilket organisationernas företrädare vartannat år är ordinarie medlem i sjömansservicebyråns styrelse. Alla ovan nämnda företrädare för arbetsgivarna och löntagarna har rätt att vara närvarande och yttra sig vid sjömansservicebyråns styrelsemöte oberoende av om de är ordinarie styrelsemedlemmar eller inte.

Enligt paragrafens 3 mom. skall vid förordnande av medlemmar och ersättare som företräder arbetsgivarna och löntagarna iaktas vad som föreskrivs i 11 § 3 mom. Avsikten är att arbetsministeriet, efter att ha inhämtat vederbörande branschs förslag, förordnar de medlemmar som företräder arbetsgivarna och löntagarna. Förfarandet motsvarar förfarandet enligt gällande lag med undantag av att organisationernas förslag inte längre behöver innehålla två gånger så många medlemskandidater som skall förordnas.

Enligt paragrafens 4 mom. kommer en företrädare för Finlands Sjömanskyrka rf såsom enligt gällande lag ha rätt att närvara och yttra sig vid sjömansservicebyråns styrelsemöte.

21 §. *Ordförande för styrelsen och komplettering av styrelsen.* Den föreslagna bestämmelsen motsvarar 15 § i gällande lag. Enligt paragrafens 1 mom. är en företädare för staten ordförande för sjömansservicebyråns styrelse och hans eller hennes ersättare vice ordförande.

Enligt 2 mom. kan en medlem av styrelsen av särskilda skäl befrias från sitt uppdrag under pågående mandatperiod.

I 3 mom. bestäms att om en medlem eller ersättare avgår eller befrias under pågående

mandatperiod eller en ersättare utses till medlem skall i stället en ny medlem eller ersättare utses för den återstående mandatperioden.

22 §. Styrelsens uppgifter. I den gällande lagen bestäms inte om styrelsens uppgifter. Däremot föreskrivs om dessa i 11 § i förordningen om service- och studieverksamhet för sjömän. Det föreslås att om sjömansservicebyråns styrelses uppgifter skall föreskrivas i lagen. Den föreslagna bestämmelsen i 22 § motsvarar 11 § i förordningen. Enligt den är sjömansservicebyråns styrelses uppgift att

1) bereda de ärenden som skall föredras för representantskapet,

2) anställa och avskeda sjömansservicebyråns verkställande direktör och övriga personal samt bestämma deras löner,

3) kära och svara för sjömansservicebyråns vägnar,

4) göra upp sjömansservicebyråns verksamhetsberättelse, bokslut och budget,

5) sköta även andra ärenden som inte ankommer på representantskapet, samt

6) ge verkställande direktören även andra uppgifter än sådana som avses i 25 § och bevilja verkställande direktören arbetsledighet samt över tre månader långa arbetsledigheter för den övriga personalen.

I den sista punkten på uppgiftslistan har styrelsen getts möjlighet att ge verkställande direktören även andra än i lagen föreskrivna uppgifter. Likaså hör beviljandet av arbetsledighet för verkställande direktören till styrelsens uppgifter. Avsikten har varit att definiera sjömansservicebyråns styrelses uppgifter i den föreslagna lagen. Av den anledningen har i den föreslagna lagen tagits in bestämmelser om såväl representantskapets, styrelsens som verkställande direktörens uppgifter.

23 §. Styrelsens sammanträden. I lagen om service- och studieverksamhet för sjömän ingår inte några bestämmelser om sjömansservicebyråns styrelses sammanträden. Däremot ingår i 12 § i förordningen som utfärdats med stöd av lagen bestämmelser om saken. Enligt dessa bestämmelser föreslås att i 1 mom. föreskrivs att styrelsen sammanträder på kallelse av ordföranden.

Enligt paragrafens 2 mom. skall ordföranden sammankalla styrelsen, om minst två styrelsemedlemmar skriftligen kräver det för behandling av ett visst uppgett ärende.

24 §. Styrelsens beslutanderätt. I den gällande lagen ingår inte bestämmelser om sjömansservicebyråns styrelses beslutanderätt. I förordningen om service- och studieverksamhet för sjömän ingår sådana bestämmelser. Det föreslås i enlighet med förordningens 13 § att det i 24 § 1 mom. föreskrivs att styrelsen är beslutför när ordföranden och två andra medlemmar, av vilka den ena företräder arbetsgivarna och den andra löntagarna, är närvarande och alla är ense. I övriga fall är styrelsen beslutför då ordföranden och minst tre andra medlemmar är närvarande.

Enligt 2 mom. skall styrelsens beslut fattas med enkel majoritet. Faller rösterna lika gäller som beslut den mening som ordföranden har omfattat.

Enligt paragrafens 3 mom. gäller i fråga om jäv för styrelsemedlemmarna vad som i rättegångsbalken bestämts om jäv för domare.

25 §. Verkställande direktör. Varken i lagen eller i förordningen om service- och studieverksamhet för sjömän ingår några bestämmelser om sjömansservicebyråns chefs uppgifter. Däremot har arbetsministeriet med stöd av 21 § i nämnda förordning den 15 mars 1994 fastställt sjömansservicebyråns reglemente. I reglementets 3 § definieras verkställande direktörens uppgifter. Den föreslagna 25 § iakttar bestämmelserna i reglementet.

Enligt paragrafens 1 mom. leds sjömansservicebyråns verksamhet av en verkställande direktör, som är underställd styrelsen. Verkställande direktören avgör de ärenden som hör till sjömansservicebyrån och som enligt denna lag inte hör till representantskapet eller styrelsen.

Enligt det föreslagna 2 mom. är verkställande direktörens uppgifter att

1) leda sjömansservicebyråns verksamhet enligt denna lag och de riktlinjer som dras upp av styrelsen,

2) bevilja personalen högst tre månaders arbetsledighet och besluta om anställandet av tillfällig personal för skötseln av en uppgift,

3) svara för förvaltningen av sjömansservicebyråns egendom samt bereda förslag till budgeter, verksamhetsplaner och verksamhetsberättelser,

4) svara för genomförandet av den interna-

tionella verksamheten,

5) svara för sjömansservicebyråns utlåtan- den och informationsverksamhet, samt

6) besluta om personalens uppgifter och arbetsfördelning samt ansvarsområden i en- lighet med de arbetsavtal som gäller persona- len samt styrelsens beslut.

Enligt paragrafens 3 mom. är en person som utses av styrelsen ersättare för verkstäl- lande direktören.

26 §. Sjömansservicebyråns namntecknare. I 14 § i förordningen om service- och studie- verksamhet för sjömän föreskrivs om teck- nande av sjömansservicebyråns namn. Det föreslås att dessa bestämmelser tas in i 26 §. Enligt paragrafens 1 mom. tecknas sjömans- servicebyråns namn av styrelsens ordförande och verkställande direktören tillsammans eller av någondera av dem tillsammans med en av styrelsen därtill befullmäktigad styrelse- medlem eller någon som hör till byråns per- sonal.

Enligt 2 mom. skall fullmakt som styrelsen utfärdat med stöd av 1 mom. utan dröjsmål anmälas till arbetsministeriet som på begäran skall utfärda intyg över vilka som är berätti- gade att teckna sjömansservicebyråns namn.

I 15 § i förordningen om service- och stu- dieverksamhet för sjömän föreskrivs om till- ställande av stämning eller annat meddelande till sjömansservicebyrån. Det föreslås att be- stämmelsen blir ett 26 § 3 mom. Enligt för- slaget till bestämmelse anses stämning eller annan delgivning ha tillsänts sjömansservi- cebyrån när delgivning skett till en person som har rätt att teckna byråns namn.

27 §. Revision. Enligt 13 § i lagförslaget skall vid sjömansservicebyråns representant- skapsmöte väljas minst två revisorer och ersättare för dem. Om revisorernas behörighet föreskrivs inte i gällande lag utan i förord- ningens 16 §. Det föreslås att bestämmelsen förs över till lagen. Enligt den bestäms i den föreslagna lagens 27 § 1 mom. att till ena re- visor jämte ersättare som representantskapet väljer kan vara en av centralhandelskammar- en eller handelskammare godkänd revisor. Denna revisor skall samtidigt vara övervak- ningsrevisor vid sjömansservicebyrån.

Enligt paragrafens 2 mom. får inte till revi- sor utses en person som är anställd hos sjö- mansservicebyrån eller hos dess styrelsemed-

lem eller annars står i sådant förhållande till sjömansservicebyrån, en styrelsemedlem eller verkställande direktören att det skulle göra honom eller henne jävrig.

28 §. Räkenskapsperiod. I enlighet med 17 § i förordningen om service- och studie- verksamhet för sjömän föreslås att sjömans- servicebyråns räkenskapsperiod är ett kalen- derår. Bokslutet skall lämnas till revisorerna före utgången av den februari månad som följer närmast på räkenskapsperioden.

29 §. Revisorernas berättelse. I enlighet med 18 § i förordningen om service- och stu- dieverksamhet för sjömän föreslås att reviso- rerna senast inom mars månad skall tillställa styrelsen en skriftlig berättelse över sin verk- samhet samt avge utlåtande om sjömansby- råns förvaltning och räkenskaper.

30 §. Närmare bestämmelser. I enlighet med 20 § i den gällande lagen utfärdas när- mare bestämmelser om lagens verkställighet och tillämpning genom förordning. I enlighet med 21 § i förordningen om service- och stu- dieverksamhet för sjömän fastställer ministe- riet på förslag av sjömansservicebyråns sty- relse byråns reglemente. I praktiken har mi- nisteriet med stöd av förordningen fastställt både reglementet och redovisningsreglemen- tet för sjömansservicebyrån. I gällande reg- lemente hänvisas till lagen och förordningen om service- och studieverksamhet för sjömän och till Internationella arbetsorganisationens konvention nr 163 om sjömäns välfärd till sjöss och i hamn som Finland ratificerat. Dessutom har verkställande direktörens upp- gifter definierats i reglementet.

I gällande redovisningsreglemente, som har utfärdats den 28 februari 1979, ingår be- stämmelser enligt vilka sjömansserviceby- råns verksamhets- och ekonomiplanering, uppgörande av budget, betalningstrafik, bok- föring och bokslut samt övervakningen och granskningen av dem skall skötas.

Det föreslås att de saker som ingår i för- ordningen och reglementet till centrala delar tas in i sjömansservicelagen. Då det gäller ärenden som ingår i redovisningsreglementet föreslås i 30 § att bestämmelser om dem ut- färdas genom förordning av arbetsministeri- et. Innan ministeriet utfärdar förordningen skall det höra sjömansservicebyråns styrelse och revisorerna i saken.

31 §. Ikraftträdande. Den föreslagna lagen avses träda i kraft vid ingången av 2006. Mandatperioden för sjömansservicebyråns representantskap och styrelse går enligt gällande lag ut vid utgången av 2005. Således är ingången av 2006 en lämplig tidpunkt för den nya lagens ikraftträdande.

Genom den föreslagna lagen upphävs lagen av den 8 juni 1972 om service- och studieverksamhet för sjömän jämte ändringar. Redovisningsreglementet av den 28 februari 1979 förblir dock alltjämt. Bestämmelserna i den gällande förordningen har till största delen överförts till den föreslagna lagen. Likaså har bestämmelserna i reglementet som utfärdats med stöd av förordningen överförts till den föreslagna lagen. Det med stöd av förordningen utfärdade redovisningsreglementet innehåller bestämmelser enligt vilka sjömansservicebyråns verksamhets- och ekonomiplanering, uppgörande av budget, betalningstrafik, bokföring och bokslut samt övervakningen och granskningen av dem skall skötas. Det är inte ändamålsenligt att definiera dessa saker i lagen. På grund härav föreslås att redovisningsreglementet är i kraft tills det ändras med stöd av det befullmäkti-

gande som ingår i 30 § i den föreslagna lagen.

Mandatperioden för sjömansservicebyråns representantskap och styrelse går ut vid utgången av 2005. Om den nya lagen träder i kraft vid ingången av 2006 vore det ändamålsenligt att åtgärder för förordnande av representantskap och styrelse enligt den föreslagna lagen får vidtas redan innan den föreslagna lagen träder i kraft. Därför föreslås att åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan lagen träder ikraft.

2. Förhållande till grundlagen samt lagstiftningsordning

Med anledning av grundlagen föreslås att bestämmelserna i förordningen om service- och studieverksamhet för sjömän och vissa bestämmelser i sjömansservicebyråns reglemente som utfärdats genom förordningen lyfts till lagnivå.

Den föreslagna lagen kan behandlas i vanlig lagstiftningsordning.

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs Riksdagen följande lagförslag:

Sjömansservicelag

I enlighet med riksdagens beslut föreskrivs:

1 §

Lagens syfte

Syftet med denna lag är att främja fritidsverksamhet och kommunikationstjänst för sjömän (*sjömansserviceverksamhet*).

2 §

Sjömansservicebyrån

Sjömansservicebyrån finns i anslutning till arbetsministeriet. Byrån är samarbetsorgan vid organiseringen och förenhetligandet på ett ändamålsenligt sätt av den lagstadgade och den frivilliga sjömansserviceverksamheten i hemlandet och utomlands såväl till sjöss som i hamnarna.

Sjömansservicebyrån skall

- 1) främja och styra studie-, ungdoms- och vuxenutbildningsverksamhet för sjömän,
- 2) ordna och styra idrottsevenemang och andra fritidssysselsättningar för sjömän,
- 3) medverka till att ändamålsenliga sjömansservicecentraler inrättas i hemlandet och utomlands,
- 4) främja fri transport av studiemateriel och annan sjömansservicemateriel för sjömän mellan olika länder och fartyg,
- 5) sköta fartygsbiblioteksverksamheten,
- 6) medverka till en förbättring av informationsverksamheten samt den övriga kommu-

nikationstjänsten och kontaktverksamheten bland sjömän, samt

7) även i övrigt utveckla sjömansserviceverksamheten så, att sjömannens möjligheter att delta i samhällslivet förbättras.

Sjömansservicebyråns hemort är Helsingfors stad.

Sjömansservicebyrån får inte utan arbetsministeriets samtycke inneha aktiemajoriteten i aktiebolag eller motsvarande bestämmanderätt i andra företag, om det inte är fråga om bostadsaktiebolag eller fastighetsbolag.

3 §

Serviceavgift

Sjömän som arbetar på ett finskt handelsfartyg i utrikestrafik, räddningsfartyg som i förvärvssyfte används till havs, isbrytare, fæledsfartyg, fartyg som utför sjömätning, forskningsfartyg samt fiskefartyg som är verksamt utanför Östersjön samt hans eller hennes arbetsgivare är skyldiga att till sjömansservicebyrån betala en serviceavgift som är lika stor för vardera. Serviceavgiften utgör en tusendedel av den sjöarbetsinkomst som sjömannen får på fartyget.

Sjömansservicebyråns styrelse kan ingå avtal om serviceverksamhet för sjömän och den serviceavgift som hänförs sig till verksamheten med den som är arbetsgivare på ett utländskt fartyg, om arbetsgivaren är finsk eller

fartyget trafikerar på Finland och om finska sjömän arbetar på fartyget. Serviceavgiftens storlek bestäms på basis av de tjänster om vilka avtal ingås.

4 §

Statsandel

Staten betalar till sjömansservicebyrån ett lika stort belopp som det som sammanlagt inflyter av ovan i 3 § angivna sjömäns och arbetsgivares serviceavgifter.

5 §

Redovisning av serviceavgiften

Arbetsgivaren är skyldig att på den lön som betalas till sjömännen innehålla den serviceavgift som skall betalas till sjömansservicebyrån.

Arbetsgivaren är skyldig att till sjömansservicebyrån betala de serviceavgifter som han för en kalendermånad innehållit på sjömannens löner och motsvarande egen serviceavgift senast den tionde dagen i den andra månaden närmast efter denna kalendermånad. Av redovisningen skall framgå de belopp som innehållits på respektive fartyg och arbetsgivarens motsvarande serviceavgift.

Utländska arbetsgivare betalar med avvikelse från 1 och 2 mom. serviceavgiften till sjömansservicebyrån enligt det avtal som ingåtts med sjömansservicebyråns styrelse.

6 §

Fel eller försummelse vid redovisning

Förekommer fel i den redovisning som avses i 5 § 2 mom. eller har redovisningen helt försumrats och felet inte rättats eller redovisningen inte sänts till sjömansservicebyrån inom den tid som styrelsen utsatt, vilken tid inte får vara kortare än en månad, är arbetsgivaren skyldig att i sådan serviceavgift som avses i nämnda moment till sjömansservicebyrån betala ett belopp som styrelsen ansett

skäligt.

Den serviceavgift som sjömansservicebyråns styrelse med stöd av 1 mom. påfört blir bestående om inte arbetsgivaren inom sex månader efter delfäendet av sjömansservicebyråns beslut anhängiggjort ärendet vid Helsingfors tingsrätt.

7 §

Arbetsgivarens underlåtenhet att betala serviceavgift

Har arbetsgivaren inte inom den utsatta tid som anges i 5 § 2 mom. betalat sjömansservicebyrån de serviceavgifter som byrån skall få, är avgifterna utskningsbara utan dom eller utslag även i det fall att frågan om grunden för avgiften eller avgiftens belopp med stöd av 6 § 2 mom. förts till domstol för avgörande.

Arbetsgivaren skall på det belopp som han underlåtit att betala inom utsatt tid betala dröjsmålsränta enligt räntelagen (633/1982).

8 §

Arbetsstagarens underlåtenhet att betala serviceavgift

Har den innehållning av serviceavgift som avses i 5 § 1 mom. delvis eller helt försumrats, har arbetsgivaren rätt att av lön som utbetalas senare innehålla det belopp som fattas.

9 §

Betalning av statsandel

Staten betalar det belopp som avses i 4 § till sjömansservicebyrån kvartalsvis, inom en månad efter det att utredningen om de influtna serviceavgifterna inkommit.

För att sjömansservicebyrån skall få statsandelen skall den tillställa arbetsministeriet en utredning, varav framgår beloppet av de serviceavgifter som arbetsgivaren innehållit under föregående kvartal och arbetsgivarnas

motsvarande avgift. Ministeriet betalar, efter att ha mottagit utredningen, till sjömansservicebyrån statsandel för den tid som utredningen gäller.

10 §

Sjömansservicebyråns förvaltning

Sjömansservicebyrån har ett representantskap och en styrelse. Medlemmarna i dessa får inte utgöras av samma personer.

Sjömansservicebyrån leds av en verkställande direktör som väljs av styrelsen.

11 §

Sjömansservicebyråns representantskap

Arbetsministeriet utser sjömansservicebyråns representantskap för fyra kalenderår åt gången.

Representantskapet består av 11 medlemmar. Medlemmarna har personliga ersättare. Av medlemmarna och ersättarna skall en företrädare arbetsministeriet, en finansministeriet och en kommunikationsministeriet. Av de övriga medlemmarna och ersättarna skall fyra företrädare arbetsgivarna och fyra löntagarna. Av löntagarna skall två företrädare manskapet, en däcksbefälet och en maskinbefälet.

Innan de medlemmar som företräder arbetsgivarna och de medlemmar som företräder löntagarna samt deras ersättare utses skall arbetsministeriet hos respektive organisation inom branschen inhämta förslag, enligt vilka ministeriet skall utse medlemmar och ersättare. Fastän en organisation inte framlägger något förslag inom den tid som ministeriet utsatt, skall ministeriet utse medlemmar och ersättare.

12 §

Ordföranden för representantskapet och komplettering av representantskapet

Arbetsministeriet skall utse en av de medlemmar i representantskapet som företräder staten till ordförande för representantskapet och en till vice ordförande.

Om en medlem eller en ersättare avgår eller av någon särskild orsak befrias eller en ersättare utses till medlem under pågående mandatperiod skall i stället en ny medlem eller ersättare utses för den återstående mandatperioden.

13 §

Representantskapsmötet

Representantskapet sammanträder årligen, senast inom april månad, till representantskapsmöte.

Vid representantskapsmötet

1) behandlas styrelsens verksamhetsberättelse och bokslutet samt revisorernas utlåtande,

2) behandlas frågan om fastställande av bokslutet för föregående år,

3) besluts om de åtgärder som föregående års förvaltning och räkenskaper föranleder,

4) behandlas styrelsens verksamhets- och ekonomiplan,

5) bestäms styrelsemedlemmarnas och revisorernas arvoden,

6) väljs minst två revisorer och ersättare för dem, samt

7) behandlas övriga i möteskallelsen nämnda ärenden.

Frågan om fastställande av bokslutet samt fattande av beslut om åtgärder som föranleds av föregående års förvaltning och räkenskaper skall skjutas upp till fortsatt möte som utan särskild kallelse hålls senast inom två veckor, om därom läggs fram förslag för vilket vid omröstning avges minst två tredjedelar av de närvarande medlemmarnas röster. Samtidigt skall även beslutas om tiden och platsen för det fortsatta mötet.

Styrelsemedlemmarna och deras ersättare samt en företrädare för Finlands Sjömanskyrka rf har rätt att vara närvarande och yttra sig vid representantskapsmötet.

14 §

Extra representantskapsmöte

Extra representantskapsmöte skall hållas när arbetsministeriet så beslutar, när styrelsen

anser det vara nödvändigt eller när minst sex medlemmar av representantskapet skriftligen kräver det för behandling av ett uppgivet ärende. Om revisorerna på grundval av verkställd revision anser att det är nödvändigt att hålla ett extra möte skall extra möte sammanställas på yrkande av dem.

Extra representantskapsmöte skall hållas inom en månad efter det att beslutet om eller yrkandet på att ett möte skall hållas har anlänt till representantskapets ordförande eller till styrelsen.

15 §

Sammanställande av representantskapet

Representantskapet sammanställas av ordföranden eller styrelsen.

Kallelse till mötet skall sändas till varje medlem och ersättare i representantskapet genom ett rekommenderat brev under den adress som medlemmen eller ersättaren uppgett och postas i fråga om ordinarie möte minst två veckor och i fråga om extra möte minst en vecka före mötet.

16 §

Beslut som fattas vid representantskapsmötet

Beslut vid representantskapsmötet fattas med enkel majoritet. Fallor rösterna lika gäller som beslut den mening som ordföranden har omfattat. Omröstningen skall genomföras med slutna sedlar, om en tredjedel av de närvarande så kräver. Fallor rösterna lika vid omröstning med slutna sedlar eller vid val avgör lotten.

Medlemmarna i representantskapet får inte rösta i ärenden som angår dem personligen.

Representantskapsmötet är beslutfört då ordföranden och minst fem andra medlemmar är närvarande.

17 §

Behandling av ärenden vid representantskapsmötet

Vid representantskapsmötet får inte fattas

beslut om andra ärenden än de som mötet enligt 13 § skall behandla eller som särskilt har nämnts i möteskallelsen. Utan hinder av detta kan dock beslut fattas om att ett nytt möte skall hållas för behandling av ett uppgivet ärende.

Önskar en medlem av representantskapet få ett ärende behandlat av mötet, skall han eller hon anmäla därom till representantskapets ordförande eller till styrelsen minst två veckor före den tidpunkt då kallelse till mötet senast skall sändas. Ett ärende som anmäls på detta sätt skall nämnas i möteskallelsen. Har möteskallelsen då redan sänts ut, skall saken särskilt meddelas representantskapsmedlemmarna på det sätt som bestäms i 15 § 2 mom.

18 §

Representantskapsmötets protokoll

Vid representantskapsmötet skall föras protokoll, vars upprättande ankommer på en sekreterare som väljs av ordföranden. I protokollet skall antecknas närvarande representantskapsmedlemmar, framlagda förslag och fattade beslut samt verkställda omröstningar. Protokollet skall bekräftas av sekreteraren samt justeras och undertecknas av ordföranden och av minst två för ändamålet vid mötet valda och närvarande medlemmar.

19 §

Representantskapsmedlemmarnas arvoden

Arbetsministeriet fastställer representantskapsmedlemmarnas arvoden, som betalas av sjömansservicebyråns medel.

20 §

Sjömansservicebyråns styrelse

Arbetsministeriet utser sjömansservicebyråns styrelse, med nedan föreskrivna undantag, för fyra kalenderår åt gången.

Styrelsen består av fem medlemmar. Medlemmarna har personliga ersättare. Av medlemmarna och ersättarna företräder en staten,

två skall företräda arbetsgivarna och två löntagarna, den ena manskapet och den andra befälet. Den medlem som företräder befälet och hans eller hennes ersättare utses för ett kalenderår i sänder så, att däcksbefälet och maskinbefälet turvis är företrätt i styrelsen. Vederbörande arbetsgivarföreningar företräder turvis som ordinarie medlem och ersättare för denna arbetsgivarna för ett kalenderår i sänder. Alla ovan nämnda företrädare för arbetsgivare och löntagare har rätt att vara närvarande och yttra sig vid styrelsemöte oberoende av om de är ordinarie styrelsemedlemmar eller inte.

Vid förordnande av medlemmar och ersättare som företräder arbetsgivarna och löntagarna skall iakttas vad som föreskrivs i 11 § 3 mom.

En företrädare för Finlands Sjömanskyrka rf har rätt att närvara och yttra sig vid styrelsemöte.

21 §

Ordförande för styrelsen och komplettering av styrelsen

Ordförande för sjömansservicebyråns styrelse är en företrädare för staten och vice ordförande hans eller hennes ersättare.

En medlem av styrelsen kan av särskilda skäl befrias från sitt uppdrag under pågående mandatperiod.

Om en medlem eller en ersättare avgår eller befrias under pågående mandatperiod eller en ersättare utses till medlem skall i stället en ny medlem eller ersättare utses för den återstående mandatperioden.

22 §

Styrelsens uppgifter

Sjömansservicebyråns styrelse skall

1) bereda de ärenden som skall föredras för representantskapet,

2) anställa och avskeda sjömansservicebyråns verkställande direktör och övriga personal samt bestämma deras löner,

3) kära och svara på sjömansservicebyråns vägnar,

4) göra upp sjömansservicebyråns verksamhetsberättelse, bokslut och budget,

5) sköta även andra ärenden som inte ankommer på representantskapet, samt

6) ge verkställande direktören även andra uppgifter än sådana som avses i 25 § och bevilja verkställande direktören arbetsledighet samt över tre månader långa arbetsledigheter för den övriga personalen.

23 §

Styrelsens sammanträden

Styrelsen sammanträder på kallelse av ordföranden.

Ordföranden skall sammankalla styrelsen, om minst två styrelsemedlemmar skriftligen kräver det för behandling av ett visst uppgett ärende.

24 §

Styrelsens beslutanderätt

Styrelsen är beslutför när ordföranden och två andra medlemmar, av vilka den ena företräder arbetsgivarna och den andra löntagarna, är närvarande och alla är ense. I övriga fall är styrelsen beslutför då ordföranden och minst tre andra medlemmar är närvarande.

Beslut fattas i styrelsen med enkel majoritet. Faller rösterna lika gäller som beslut den mening som ordföranden har omfattat.

I fråga om jäv för styrelsemedlemmarna gäller vad som i rättegångsbalken bestämts om jäv för domare.

25 §

Verkställande direktör

Sjömansservicebyråns verksamhet leds av en verkställande direktör, som är underställd styrelsen. Verkställande direktören avgör de ärenden som ankommer på sjömansservicebyrån och som inte enligt denna lag ankommer på representantskapet eller styrelsen.

Verkställande direktören skall

1) leda sjömansservicebyråns verksamhet enligt denna lag och de riktlinjer som dras upp av styrelsen,

2) bevilja personalen högst tre månaders arbetsledighet och besluta om anställande av tillfällig personal för skötseln av en uppgift,

3) svara för förvaltningen av sjömansservicebyråns egendom samt bereda förslag till budgeter, verksamhetsplaner och verksamhetsberättelser,

4) svara för genomförandet av den internationella verksamheten,

5) svara för sjömansservicebyråns utlåtan- den och informationsverksamhet, samt

6) besluta om personalens uppgifter och arbetsfördelning samt ansvarsområden i enlighet med de arbetsavtal som gäller personalen samt styrelsens beslut.

Ersättare för verkställande direktören är en person som utses av styrelsen.

26 §

Sjömansservicebyråns namntecknare

Sjömansservicebyråns namn tecknas av styrelsens ordförande och verkställande direktören tillsammans eller av någondera av dem tillsammans med en av styrelsen därtill befullmäktigad styrelsemedlem eller någon som hör till byråns personal.

Fullmakt som styrelsen utfärdat med stöd av 1 mom. skall utan dröjsmål anmälas till arbetsministeriet som på begäran skall utfärda intyg över vilka som är berättigade att teckna sjömansservicebyråns namn.

Stämning eller annan delgivning anses ha tillställts sjömansservicebyrån när delgivning skett till en person som har rätt att teckna byråns namn.

27 §

Revision

Av de ovan i 13 § 2 mom. 6 punkten avsedda revisorerna skall den ena revisor jämte ersättare vara en av centralhandelskammaren eller handelskammare godkänd revisor. Den-

na revisor skall samtidigt vara övervakningsrevisor vid sjömansservicebyrån.

Till revisor får inte utses en person som är anställd hos sjömansservicebyrån eller hos dess styrelsemedlem eller annars står i sådant förhållande till sjömansservicebyrån, en styrelsemedlem eller verkställande direktören att det skulle göra honom eller henne jävig.

28 §

Räkenskapsperiod

Sjömansservicebyråns räkenskapsperiod är kalenderåret. Bokslutet skall lämnas till revisorerna före utgången av den februari månad som följer närmast på räkenskapsperioden.

29 §

Revisorernas berättelse

Revisorerna skall senast inom mars månad tillställa styrelsen en skriftlig berättelse över sin verksamhet samt sitt utlåtande om sjömansservicebyråns förvaltning och räkenskaper.

30 §

Närmare bestämmelser

Närmare bestämmelser om skötseln av sjömansservicebyråns ekonomi och räkenskaper utfärdas genom förordning av arbetsministeriet. Innan förordningen utfärdas skall ministeriet höra sjömansservicebyråns styrelse och revisorer.

31 §

Ikraftträdande

Denna lag träder i kraft den 200 .
Genom denna lag upphävs lagen av den 8 juni 1972 om service- och studieverksamhet för sjömän (452/1972) jämte ändringar. Re-

dovisningsreglementet för sjömansservicebyrå av den 28 februari 1979 förblir dock alltså jämt i kraft.

Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan lagen träder ikraft.

Helsingfors den 21 oktober 2005

Republikens President

TARJA HALONEN

Minister *Tuula Haatainen*